

JAN SCHUMANN
LWÓW
PLAC BERNARDYŃSKI № 14

NAJNOWSZE WIADOMOŚCI o wyrobach żelaznych

Nr. 1. Kwiecień 1890

SŁOWO WSTĘPNE.

Niektórzy twierdzą, jakoby kupiectwo przeszkadzało rozwojowi przemysłu krajowego, wprowadzając do naszego kraju wyroby zagranicznych fabryk. Twierdzenie to jest zupełnie mylnem, bo kupiec rozumiejący swego kraju interes, a tem samem i swój własny, odda mu wielką usługę, polecając publiczności te wyroby, które już dorównują zagranicznym, a zachęcając do kupowania innych, choć one w początkach fabrykacyi krajowej jeszcze doskonałymi nie są. Tym sposobem wzbudza się pobłażliwość publiczności, pokup się powiększa i daje przemysłowcowi możność poprawienia wyrobów, nabrania wprawy, zaopatrzenia się w maszyny pomocnicze, a w krótkim czasie powstaje nowa gałęź przemysłu krajowego. Jako dowód przytoczę tu, jak zagraniczne firmy handlowe importują z początku wielką ilość pewnego artykułu, następnie zakładają fabryki we własnym kraju i na podstawie własnego rachunku kupieckiego stwarzają to, na co u nas się obraca pieniądz publiczny.

Dlatego chciałbym przemówić za większem poparciem kupców-krajowców, aby i im przypadła w udziale sympatya tych, co chętnie popierają przemysł krajowy.

Nie potępiajcie kupców w czambuł, ale z jednéj strony podajcie mu dłoń przyjażną, a z drugiéj badawczém rzućcie okiem na jego zawody, na jego patryotyczne wysiłki, a wtenczas będziecie mieli dzielnego sprzymierzeńca na téj ciężkiéj drodze, która prowadzi do oazy wśród skał, piasków i lasów zniszczonych, na któréj przemysł krajowy ma dać chléb milionowéj ludności.

W odpornéj postawie trzeba stać wobec owéj powodzi ajentów pokątnych, którzy włócząc się od miasta do miasta, od wsi do wsi, zalewają nasz kraj lichym towarem, wyrabianym za granicą wyłącznie może dla nas i dla — — Afryki!

Potępiajmy te firmy kupieckie, które oszustwem, bo fałszywą krydą przychodzą za bezcen w posiadanie towarów i sprzedają takowe następnie poniżej cen rzetelnych!

W końcu niech publiczność popiera tylko takie firmy kupieckie, które dla wyrobów krajowych szukają zbytu, a niech stroni od tych, które tylko zagraniczne polecają towary, bo sądzą, że im potrzeba dbać o rozwój fabryk zagranicznych, bo podług ich zdania dają trwalszą podstawę bytu kupieckiego, jak firmy krajowych przemysłowców.

Zdanie to nawskróś fałszywe, bo dla kupiectwa zawsze dość się znajdzie artykułów do sprowadzania stosownych; a wreszcie liczyć się należy z tem, że przemysł krajowy, który na razie daje mniejsze zyski, w końcu się jednak rozwinie i zmusi stan kupiecki pomyśléć o wywozie płodów przemysłu krajowego, a praca w tym kierunku jest najważniejszą dla kupca.

Oto moje zapatrywania na rozwój krajowego kupiectwa i przemysłu, i pod tym sztandarem pracuje firma moja od lat kilkudziesięciu i jemu nigdy się nie sprzeniewierzy.

Równocześnie oddaję moje „Wiadomości“ życzliwéj uwadze tak Szanownéj Publiczności jak i przemysłowcom krajowym. Jeżeli na razie nie zdołam, jak tego pragnę, donosić o wszelkich wyrobach krajowych, to z jednéj strony niech mnie wytłumaczy mały zastęp tych przemysłowców, a z drugiéj niemożność dostania wiadomości ze wszystkich stron.

W końcu zapewniam, że znalazłszy poparcie, nie będę się wahał coraz więcéj w tym kierunku pracować, a gdy zbyt towarów z zagranicy nie tak mi na sercu leży, jak wyroby krajowe, to z pomocą warstatu mego, założonego w zeszłym roku wspólnie z p. Zygmuntem Piotrowiczem inżynierem, a byłym kierownikiem słynnéj fabryki C. v. Milde w Wiedniu, postaram się o coraz liczniejsze produkowanie towarów w kraju.

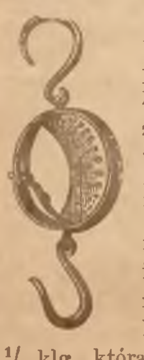
Miary i wagi metryczne

ustanowione na podstawie podziału dziesiętnego, są łatwe do pojęcia i ułatwiają rozmaite obliczenia.

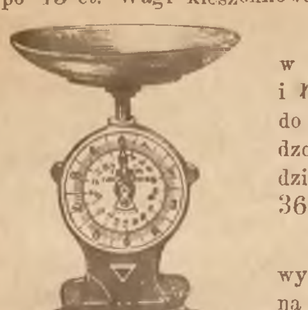
Meter stanowi jednostkę długości, dzieli się na 10 *decymetrów*, 100 *centymetrów*, a 1000 *milimetrów*. Podstawą miary objętości dla płynów i przedmiotów sypkich jest *Liter*. Sto litrów nazywamy *Hektoliter*. Miarą jednego litra, podzieloną do mierzenia płynów alkoholicznych, systemem dziesiętnym na miarki pomniejsze o kształcie ściętego stożka zaś do płynów w ogólności, są wyjątkowo dzielone w ułamkach $^1/_2$ $^1/_4$ $^1/_8$ $^1/_{16}$ $^1/_{32}$, tak samo do przedmiotów sypkich. Te ostatnie mają kształt szeroki, podczas gdy owe do płynów są wązkie, wysokie. Miary do płynów mają rys poniżéj swéj krawędzi, markowany kroplą cyny, podczas gdy miary do sypkich przedmiotów mają wskazaną zawartość równo z brzegiem, t. j. pod strych. *Kilogram*, miara ciężaru, dzieli się na 100 *dekagramów*, 1000 *gramów*, 10.000 *centigramów* i 100.000 *miligramów*.

Miary *objętości* i *ciężaru* mają związek z miarą *długości*, albowiem *liter* równa się zawartości *sześciana* (kostki) o krawędziach decymetrowych, a waga téj samej ilości wody stanowi ciężar kilograma. Na podstawie tego związku nazywa się obecny system miar — systemem metrycznym.

Miary i przyrządy do ważenia, t. j. wagi, podlegają kontroli c. k. urzędu cechowniczego, który zaopatruje takowe w stempel na dowód że są dokładne. Stemple są dwojakie: dla miar t. z. handlowych i ścisłych; te ostatnie są dla przyrządów aptecznych i t. p., które prawie matematycznie dokładne być muszą, podczas gdy przy miarach zwyczajnych przypuszczalne są granicą oznaczone różnice. Stempel urzędowy ważny jest na 3 lata; po upływie tego czasu poddać trzeba ponownemu sprawdzeniu czyli *recementowaniu* i ewentulnie *regulowaniu*, gdyż używanie miar wpływa na ich niedokładność. Dla uskutecznienia téj ostatniéj czynności, która jest czynnością warstatów zaopatrzonych odpowiednimi przyrządami i miarami *ścisłemi*, polecam własną ślusarnię, którą w zeszłym roku z p. **Z. Piotrowiczem** inżynierem założyliśmy przy ulicy Gródeckiéj l. 83.

Wagi sprężynowe nie mogą być używane do sprzedawania towarów, służą tylko dla prywatnego sprawdzania ciężaru, albowiem trwałość sprężyny jest ograniczona, ta podlega łatwo zmianie giętkości, a z powodu tego nie mogą te wagi być stemplowane. Z tego rodzaju wag polecam: **księżycowe** (rycina po lewej stronie) Nr. 1239 w cenie zł. 1·10. Waga w téj cenie ma dwa haczki i dwa kółka; mniejsze haczyki i kółko używają się do ważenia przedmiotów niżéj 22 kilogr. z podziałką $^1/_4$ klg., zaś większy hak i kółko przy ważeniu do 100 klg. z podziałką $^1/_2$ klg., która umieszczona jest na drugiej stronie blachy mosiężnej. Następnie **Wagi kieszonkowe** (rycina po prawej stronie) z talerzykiem Nr. 2353 zł. 1·40 na 12 klg. z podziałką $^1/_4$ klg. Takie same bez talerzyka, tylko z haczykiem, Nr. 1006 po 37 ct. i silniejsze Nr. 3860 po 43 ct. Wagi kieszonkowe mają także podziałkę na funty wiedeńskie.

Wagi zegarowe rozpowszechnione są w gospodarstwach małych, ich szykowna forma i łatwe używanie zachęcić mogą każdą gosposię do zakupna, a tem bardziej, że obecnie są bardzo tanie. Nr. 3673 o sile 10 klg. z podziałką 5 Dkgr. kosztują zł. 4·50, zaś Nr. 3674 na 15 klg. z tą podziałką tylko zł. 5·70.

Przy tych wagach i w ogólności sprężynowych uważać trzeba, aby nie postawiono takowe na gorącą kuchnię, albowiem sprężyna stalowa utracić może na wymaganej giętkości.

Do wag cechowanych zaliczają się jako najdokładniejsze i najbardziej pojedyncze **belkowe równoramienne.** Takie wyrabiam obecnie w kraju o sile 20 klg. w cenie zł. 35. Belka kuta 75 cm. długa, osadzona na kamieniach stalowych i słupku żelaznym 70 cm. wys. Wskazówka zwrócona ku dołowi ułatwia obserwowanie jej ruchów. Talerzyki są mosiężne o średnicy 30 cm., zaś łańcuszki żelazne cynowane.

Ważki małe na słupku żelaznym przytwierdzonym do szkatułki dębowiej ze szufladką, używa się ich do ważenia medykamentów w gospodarstwie wiejskiem itp. drobnych artykułów, gdzie chodzi o dokładność na centigramy polecam następujące: Talerzyki obydwa okrągłe

	8	11	13	19 cm.
w cenie zł.	4·70	5·20	8·—	13·—

Podobne bez szkatułki mam na składzie Nr. 4172 z talerzykami 9 cm. zł. 5 i Nr. 4173 na 11 cm. w cenie zł. 6. Cena jest stosunkowo wyższa, albowiem mają podziałkę, a jeden talerzyk jest graniasty w celu dogodnego ważenia listów itp. przedmiotów.

Wagi do kartofli systemu dziesiętnego, wyłącznie sporządzone dla obliczenia zawartości skrobiu na podstawie ich *ciężaru gatunkowego.*

Niezbędne są one w każdej racyonalnie prowadzonej gorzelni, a sposób ich użycia jest następujący: Kubeł napełnia się wodą ostałą, najlepiej deszczową, sprowadza się wagę do równości (taruje się) za pomocą przesuwalnego wałeczka ze śrubką. Teraz napełnia się górny kosz czystemi i nie mokremi kartoflami, aby ich było dokładnie 5 klg. więc mają się równoważyć z ciężarkiem żelaznym $^1/_2$ klg. położonym na szalce. Następnie przekłada się te kartofle do kosza będącego pod wodą, przyczem baczyć należy, ażeby wszystkie kartofle zanurzone były w wodzie i żeby nie były obsadzone bańkami powietrznemi. Obecnie zaś sprawdzona waga służy do odczytania w tabeli, którą do każdej wagi załączam, zawartość skrobiu w procentach. — Cena tej wagi bez ciężarków jest zł. 25.

Wagi do tego samego celu lecz o równoramiennych belkach, przeto dokładniejsze, na żelaznym słupku, wyrabiają się we własnym warstacie po cenie zł. 35.

Ważki do zboża dla sprawdzenia podług próbki $^1/_{1000}$ części hektolitra, ile waży jeden hektoliter kosztują zł. 7·50 wraz z potrzebnemi ciężarkami.

Wagi kuchenne w doskonałem wykończeniu cechowane mają szalki okrągłe, głębokie, z blachy białej, są po cenach następujących: Średnica szalek

Średnica szalek	14	17	20 cm.
	— Nr. 1972 1·40	Nr. 1973 1·70	

zaś z mosiężnemi szalkami Nr. 1976 1·30, Nr. 1977 1·65, Nr. 1978 2·30.

Na składzie utrzymuję także wagi z blaszannymi szalkami, z których jedna jest graniasta; służą one do ważenia masła itp. Nr. 1974 średnicy 17 cm. zł. 1.60 i Nr. 1975 średnicy 20 cm. zł. 2.

Wagi balansowe polecam w pierwszym rzędzie z fabryki „Florenza", słynącej z najlepszych wyrobów swych, a pomimo wyższych cen cieszącej się jak największym zbytem. Zwyczajnie używane wagi są jak rycina, te mają oba talerzyki płytkie, okrągłe.

Ceny są następujące:

O sile		2		5		10		15 klg.
Nr.	4174	9·50	Nr. 4175	13·—	Nr 4176	16·—	Nr. 4177	19·—

Czasami żądane są takie, których jeden talerzyk ma dziub dla łatwego wysypania przedmiotu. Cena jest trochę wyższa, np. na 3 klg. Nr. 4178 kosztują zł. 12·—, gdy znowu jeden talerzyk jest graniasty do ważenia np. szynki, kiełbasy itp., cena się zmienia następująco: na 2 klg. Nr. 4179 zł. 10·50, na 5 klg. Nr. 4180 zł. 14·—.

Na liczne żądania sprowadziłem na skład wagi balansowe z fabryk konkurencyjnych i po znacznie tańszéj cenie takowe notuję. Dobroć ich i trwałość jest względnie mniejszą, są jednakże cechowane i nie należą do najgorszych. Konstrukcya pojedyńcza, z języczkami poziomymi, wpływa na niższą ich cenę. Mają jeden talerzyk płytki a drugi głęboki.

	Na	3		5	10 klg.
Kosztują: Nr. 1941	6·70	Nr. 1942	9·—	Nr. 1943	11·—

Wagi kantarowe czyli **przezmian**, bardzo praktyczne z tego względu, że są łatwe do transportu, ważenie odbywa się szybko zapomocą przesuwania kuli po ich ramieniu w podziałkę zaopatrzonem i są dokładne, urzędownie cechowane. Służyć mogą do ważenia mięsa, skóry, konopi; także te same z talerzykiem do ważenia rozmaitych artykułów kuchennych.

Cena takich jak rycina jest następująca:

O sile	15	25	50	100	200 klg.
Nr.	4181	4182	4183	4184	4185
Złr.	6·—	8·—	9·50	14·—	27·—

Te same lecz ze szalką o sile 25 klg. Nr. 4186 kosztują zł. 9·—. Nareszcie tego samego systemu o sile 10 klg. z podziałką 10 deka t. zw. *wagi do masła* Nr. 4187 tą w cenie zł. 5·70

Wagi dziesiętne, decymalnymi zwane, polecić mogę obecnie własnego wyrobu. Do ich fabrykacyi używam wyłącznie żelaza kutego, a najlepszą stal na kamienie i panewki, drzewo suche, a dolna podstawa sporządzona z drzewa dębowego.

Dostarczam takowe po następujących cenach:

O sile	50	100	150	200	250	500
zł.	13·—	15·—	18·—	19·—	26·—	38·—
	750	1000 klg.				
	55·—	75·—				

Ceny ciężarków są podane poniżej.

Jak przy wielu innych artykułach tak i w tym artykule czynię zadosyć tym, co żądają towaru tańszego, a czynię to tylko wtedy, gdy mogę mieć fabrykat taki, którego do lichych, oszukańczych wyrobów zaliczać nie można. Wagi moje drugiej sorty są również dobre, tylko są lżejszej budowy nie będą służyć lat *kilkadziesiąt,* jak pierwsze, ale są dokładne i cechowane, po cenach następujących:

O sile	**50**	**100**	**150**	**250** klg.
	Nr. 1936 **8·80**	Nr. 1937 **11·50**	Nr. 1938 **13·50**	Nr. 1939 **16·50**

Pominąć nie mogę przestrogi przed włóczącymi się ajentami firm nieznanych zagranicznych, które nasyłają wagi najlichszego gatunku. Ajenci potrafią częstokroć wymową swoją nakłonić do kupna, obiecując niemożliwych rzeczy, byle tylko uzyskać zamówienie. Zwyczajnie kupujący w ten sposób oszukany (o czem po otrzymaniu towaru się przekonuje) nie czyni kroków sądowych w celu odzyskania swej szkody, a tem samem ośmiela przebiegłych ajentów do działania gdzieindziej. Dla przekonania się o uczciwości podobnych firm wystarcza zażądać od takich pisemnego zobowiązania, że wagę do 10-ciu dni, w razie gdyby nie odpowiadała wymogom, przyjmą na własny koszt napowrót i zapłacą za pobraniem wprzód otrzymaną kwotę. Takiego warunku odemnie żądać można przy zamówieniu, bo ja go przyjmę.

Wagi na bydło centymalne zwane, ponieważ 1 kilogram położony na szalce równoważy się 100 klg. ciężaru na pomoście. Obawy nie potrzeba mieć, iż są one niedokładne; konstrukcya najnowsza, podług której wyrabiają się w własnym warstacie następujące daje korzyści:

1. Pomost jest do zdjęcia, a leży na „strzemionach", nie zaś jak dawniej bezpośrednio na panewkach. 2. Jest zamknięcie tego rodzaju, że podczas pędzenia bydła na wagę pomost się nie chwieje. 3. Wagi te mogą być także w odpowiedni dół wpuszczone, a wtedy są zbędne dwa mostki. 4. Poręcz może być zdjętą w celu użycia wagi do ważenia towaru. Wagi te są dla każdej wołowni niezbędne, tak do sprzedaży, jako też w celu systematycznego sprawdzania ciężaru w tuczeniu będących wołów, aby się przekonać jaki wpływ ma karma na pojedyńcze sztuki.

Waga o sile 1500 klg. ma pomost 250 cm. długi, 134 cm. szeroki, kosztuje jak rycina zł. 160·—, taka sama bez poręczy zł. 120·—. Ciężarków nie potrzeba wiele i mogą być użyte te same jak do wagi dziesiętnej na 150 klg. się używają.

Ciężarki mosiężne na pojedyńcze sztuki kosztują:

Na	1	2	5			gramów
	7 ct.	7 ct.	7 ct.			
Na	1	2	5	10	20	dkgr.
	9 ct.	10 ct.	15 ct.	20 ct.	30 ct.	
Na	1/2	1	2	5		klg.
	80 ct.	zł. 1·30	zł. 2·60	zł. 6·40		

Garnitury w pudełku jak rycina do wag równoramiennych i balansowych, składające się z 11 sztuk od 1 grama do 20 dkgr. Nr. 1469 zł. 1·40, zaś do wag dziesiętnych o 8 sztukach od 5 grm. Nr. 1470 zł. 1·20. Te ostatnie mogą być także używane do wszystkich innych wag, jeżeli można się obejść bez ciężarków na 1 i 2 gramy.

Garnitur ciężarków *aptecznych* w pudełku od 1 centigrama do 10 gramów Nr. 4189 kosztuje zł. 1·50.

Ciężarki żelazne są po następujących cenach:

Na	1/2	1	2	5	10	20	klg.
ct.	20		50	1·10	1·90	3·50	

Garnitury ciężarków do *wag dziesiętnych* w odpowiedniem zestawieniu:

Do wagi o sile	50	100	150	200	250	500	750	1000	klg.
zł.	2·54	3·64	4·74	5·54	6·64	10·94	15·54	20·—	

Ważki do tabaki utrzymuję na składzie li tylko najlepszego wyrobu Nr. 4188 w cenie zł. 1·25. Mają talerzyk i czółenko z mosiężnéj blachy.

Miary blaszane wyrobu krajowego, *wysokie* do mierzenia płynów, lub *szerokie* do przedmiotów sypkich.

Objętości	2	1	1/2	1/4	1/8	1/16	1/32	ltr.
Kosztują	50	32	22	18	16	12	10	ct.

Miary do wódki mają właściwą sobie formę, u góry są wąskie, wyrobu krajowego z białéj blachy po cenach:

Na	5	10	20	50	ltr.
zł.	1·60	2·50	3·50	8·—	

Wagi do wódek mniejsze są *emaliowane,* o podziałce dziesiętnéj, formy stożkowéj, znaczone

	0·01	0·02	0·05	0·1	0·2	0·3	ltr.
czyli	1/100	2/100	5/100	1/10	2/10	3/10	„
	38	44	50	55	60	66	ct.

Do płynów ostrych, jak octy, polecam emaliowane wysokie miary

na	2	1	1/2	1/4	1/8	1/16	1/32	ltr.
zł.	1·32	88	60	48	44	38	33	ct.

Miary drewniane do zboża wyrobu krajowego.

1	2	5	10	20 ltr.	1/4 hktl.	1/2 hktl.	z krzyżem
60	70	1·—	1·50	2·30	2·80	5·80	

Miary takie z *blachy żelaznéj* lakierowane dostarczyć mogę po następujących cenach:

Na	5	10	20 ltr.	1/4	1/2	1 hktl.
zł.	1·50	2·30	3·60	4·40	6·40	10·—

OGRODY I SADY.

Wiosna nadchodzi! Rozpoczyna się praca około grządek; od ich dobrego obrobienia zaraz z początku zależy powodzenie zasianego ziarnka; późniejsza troskliwość o rośliny, ich pielęgnowanie przez podlewanie, czyszczenie drzew, strzyżenie krzaków, koszenie trawy, wszystkie te czynności mają na celu uzyskanie zdrowéj jarzyny, ładnych owoców i pięknych kwiatów. Chcąc się do téj pracy zabrać, potrzeba przedewszystkiém dobrych i praktycznych *narzędzi.*

Praktyczne narzędzie i dobre jego zastosowanie skraca o połowę czas pracy i przytem czyni ją przyjemną. Amerykanie znani z pomysłowości, przodują w wyrobach rozmaitych narzędzi, a my albo od nich sprowadzamy wyroby, lub je naśladujemy. W opisach poniżéj umieszczonych znajdziemy najpotrzebniejsze artykuły dla ogrodnictwa. Odszczególnić należy: znane już »Widły amerykańskie«, następnie jako nowość »Plewiacze«, »Okna żelazne do inspektów«, »nóż do szparagów«, a wreszcie najnowsze sikawki ręczne »Simplex« po 4 zł.

Zamiast płotów służą za granicą **parkaniki** z żelaza kutego, z zastosowaniem siatek drutowych. Lekki i powabny ich kształt przy niezwykłéj trwałości, nadaje się znakomicie do podobnego celu i jest na tle zielonéj murawy i różnobarwnych kwiatów jakoby koronką u szyji młodéj twarzyczki.

Kosztorysy na podobne ogrodzenia muszą być osobno wypracowane; przesyłam je z potrzebnymi rysunkami na żądanie, upraszam tylko załączyć grundrys ogrodu z oznaczeniem miejsca na bramę a względnie furtkę.

Następnie polecam siatki drutowe w zwojach, które można przymocować do zakopanych słupków z drzewa; połączonych ze sobą listwami lub drutem grubości 5 do 7 mm. Ceny są następujące:

Siatka z drutu grubego o 50mm oczkach, a 90 cm. szeroka, kosztuje od metra bieżącego 80 ct. Jej Nr. jest 2479. Siatki są także cynowane z drutu cienkiego, z oczkami sześciograniastemi 50mm światła po cenie za 1 meter kwadratowy 45 ct.

Siatek takich dostarczam we wszystkich rozmiarach i o różnych grubościach drutu, których wzory i ceny na żądanie przesyłam.

Nożyce ręczne styryjskie z kabłąkiem, Nr. 4144 na 4 palce po 70 ct. podług ryciny, tz. kremskie, doborowéj jakości. Zwracam uwagę kupujących, że znajdują się w handlu podobne z lichego materyału i niedokładnego wykończenia, a za takie szkoda i grosza.

Nożyce ręczne formy paryskiéj podług ryciny z ostrzem do odejmowania, ze sprężynkami z płaskiéj stali (t. zw. *Puffer-Feder*), u dołu mają zamknięcie sprężynowe.

	Nr. 4153	4154
Na składzie są w dwóch wielkościach:	21½	23½ cm.
Cena zł.	1·50	1·80

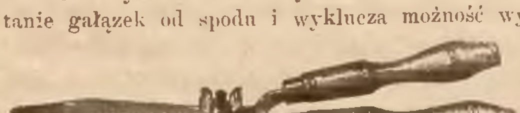

Nożyce paryskie Nr. 4155, w których ostrze porusza się w dwóch kierunkach, powodując przeto cięcie jakoby nożem, co umożliwia łatwe obcięcie nawet grubych gałęzi. Jest to pomysł francuski, który zjednał sobie w ogrodnictwie zupełne uznanie, a nożyce te pomimo swéj wysokiéj ceny (2 zł. 60 ct.) chętnie są kupowane.

Oprócz powyżéj wyszczególnionych nożyc, mam między innémi od 1·50 do 2 zł., także małe lekkie do róż od 40—60 ct.

Nożyce do osadzenia na drążek w celu ścinania robacznych gałązek (podług ryciny) Nr. 4145 zł. 1·10, zagraniczne Nr. 2091 zł. 1·60, następnie poprawnéj konstrukcyi Nr. 4142 zł. 1·90. Tych ostatnich są ostrza takiéj formy, że ona umożliwia chwytanie gałązek od spodu i wyklucza możność wymknięcia się tychże.

Nożyce do krzewów, t. zw. szpalerowe, z rączkami politurowanemi i śrubą (jak rysunek) do łatwego rozłożenia przy oczyszczeniu. Nr. 4143 w całéj długości 55 cm. po cenie 3 zł.

Piłki ogrodnicze w żelaznych kabłąkach, są najtańsze wyrobu styryjskiego Nr. 4156 po cenie 30 ct., których ostrze jest długie 24 cm. następnie lepiej wykończoną Nr. 4157, 27 cm. 55 ct., zaś Nr. 4158 33 cm. długie, 75 ct.

Następnie mam na składzie piłki francuzkie bardzo zgrabne i lekkie w dwóch wielkościach: Nr. 2082 25 cm. długie ostrze po 40 ct. i Nr. 2083 30 cm. po 45 ct.; te ostatnie są zupełnie do użytku gotowe z ostrzonemi i rozwiedzionymi ząbkami.

Piłki ogrodnicze Nr. 2992 po 1·10 ct., mają specyalną formę, a mianowicie, są one bez rączek, a za rękojeść służy sam kabłąk, który w miejscu do ujęcia jest okładzinkami z drzewa zaopatrzony, długość ostrza jest 30 cm. i są również dobrze wyostrzone.

Piłki najdroższe Nr. 2084 po 1·60 ct. formy zwyczajnej o ostrzu długości 30 cm. i w ten sposób urządzone, że ostrze to skręcać można w dowolną stronę, jakoteż rozebrać w celu wymiany takowego.

W końcu zamilczeć nie mogę o piłkach Nr. 2424 z rękojeścią drewnianą do dłoni dobrze przylegającą, z ostrzem szerokiem zębionem na sposób amerykański bez kabłąku.

Oryginalne zębienie tychże ułatwia rznięcie zwłaszcza soczystych i żywicą przesiąkniętych gałęzi, długość ostrza jest 26 cm. w cenie 55 ct.

Pilniki do ostrzenia piłek, trójkątne po 14, 16 i 18 ct.

Plewiacze amerykańskie, są to zmyślne drobne narzędzia ogrodnicze o 5-ciu palcach żelaznych, które bardzo dobrą przysługę oddają przy plewieniu w ogólności, a szczególnie na grządkach kwiatami obsadzonych.

Po wzruszeniu ziemi kolcami tego przyrządu, jakoby małemi grabiami, bez uszkodzenia kwiatów zebrać można następnie wyrosłe chwasty bez obawy naruszenia kwiatów, przeciwnie podnosi się ich wzrost przez należyte spulchnianie ziemi.

Z powodu wielkiego rozpowszechnienia w tym samem znaczniejszej fabrykacyi, cena tego artykułu doznała obniżki i jest obecnie Nr. 4151 za sztukę 25, zaś cynowane Nr. 2831 36 ct.

Łopatki do sadzonek (Pflanzenstecher) jak rycina średniej wielkości, Nr. 4152 28 ct., w lepszym gatunku, z jednej sztuki litej blachy stalowej z rączką drewnianą całej długości 35 cm. a 8 cm. szerokie, oznaczone Nr. 2063 48 ct.

Drzewice do sadzenia rozsadek o rękojeści prostej Nr. 2065 45 ct., zaś o rączce zakrzywionej Nr. 2425 po 60 ct.

Noże do wykrawywania **szparagów** o 31 cm. długiem, na końcu zaopatrzonem ząbkami jak przy piłkach. Sądzę że ten instrument ogrodniczy, który jako nowość sprowadziłem z zagranicy, iż odda miłośnikom tej najzdrowszej jarzyny wielką przysługę, albowiem ułatwia wydobycie w większych rozmiarach. Ze względu że wycinając szparagi zwyczajnym nożem, stępimy go, a często nawet łamiemy musi on być tani, sądzę że cena tego noża (90 ct.) nie odstraszy nikogo. Przy zamówieniu proszę podać Nr. 2064.

Usuwając pasożyt, t.j. mchy, robactwo it.d. z kory drzewnej, utrzymujemy ją w należytej czystości, a to jest jednym z najgłówniejszych warunków pomyślnego rozrastania się drzew owocowych, jak również nie jest bez wpływu na owoce.

Dla tej czynności ogrodniczej, wymyślono postępowe przyrządy, do których w pierwszym rzędzie zaliczyć można *szczotki stalowe*.

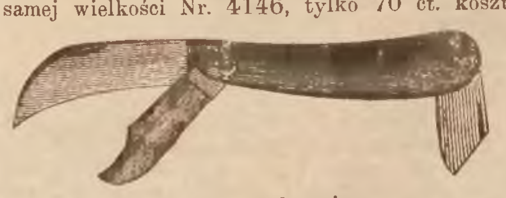
Kształty i rodzaje tych szczotek są bardzo różne; starałem się wybrać 3 sorty najniezbędniejsze, które na składzie utrzymuję i polecając je:

Nr. 3444 zaokrąglone, w celu całkowitego przylegania do pni drzew cieńszych i konarów; do oczyszczania drzew młodszych, są z drutu stalowego cieńszego po 64 ct., zaś Nr. 3445 tej samej formy i wielkości jednak znacznie twardsze do czyszczenia starszej kory po 90 ct., następnie Nr. 3446 formy równej kończystej, dla łatwego przystępu między konary, z drutu pośredniej twardości po 80 ct.

Między skrobaczami jakie mam na składzie od 25 do 55, wyszczególnieć muszę Nr. 2081 w cenie 90 ct., który jest osadzony na 35 cm. długiej rękojeści i jest zrobiony z blachy stalowej o krawędziach zaostrzonych i różnokształtnych, aby do każdorazowej zmiennej powierzchni kory, można go zastosować, oprócz gładkich ostrz ma ta blacha jeden ostrz zębaty.

Noże ogrodnicze z jednym ostrzem, których okładzinka jest wyrobiona stosownie do dłoni jak rysunek wskazuje Nr. 4149 w cenie 1 złr., podczas gdy pojedynczej formy a tej samej wielkości Nr. 4146, tylko 70 ct. kosztuje.

Następnie są noże tego rodzaju o dwóch ostrzach i kostką, (jak figura) w dwóch wielkościach Nr. 4147 po 1 złr. i Nr. 4148 1·15.

W końcu nożyki wyłącznie do oczkowania, jak figura Nr. 4150 po 90 ct.

Noży kieszonkowych z piłkami, jako niepraktycznych, na składzie nie utrzymuję; natomiast polecam piłki składane Nr. 2093 o 14 cm. długiem ostrzem po 42 ct.

Nożyce do trawy jak figura 22 cm. długie Nr. 4160 po 35, 25 cm. Nr. 4161 po 45, służą do ścinania trawy na kląbach obsadzonych kwiatami, gdzie kosą ani sierpem bez obawy uszkodzenia kwiatów przystąpić nie można.

Kosy styryjskie polecam tylo z najpierwszych fabryk z doskonałej stali sporządzone, nieprzecząc wcale, że czasami tanie jednostki po 35. 40 i 45 ct. bardzo dobre, jest to jednak przypadek, na który liczyć nie należy.

Moje kosy Nr. 2677 są 69 cm. długie, zaś Nr. 2678 są 74 cm. długie, pierwsze są szersze, podczas gdy drugie wąskie t. z, „szpanki“. Cena obu gatunków jednakowa: 55 ct. Osobne kosy do chwastów i młodych krzaków t. z. *leśne* Nr. 2679 odróżniają się swoją grubością i silnym uchem, są tylko 53 cm. długie po cenie 60 ct. **Młotki i kowadełka** t. z. *babki* do klepania kós, sprzedają sztukę po 35 i 40 ct.

Sierpy do klepania t. z. *niemieckie* oprawne w rączkę są po cenie 35. 45 i 55 ct. **Sierpy polskie** z ząbkami z najsławniejszej fabryki angielskiej są w dwóch wielkościach i kosztują obecnie po 45 ct.

Kamienie do ostrzenia kos i sierpów klepanych (polskie sierpy nie dają się ostrzyć) z naturalnych kamieni łupane i gładzone polecam o miękkim ziarnie Nr. 1023 siwe po 10 ct., średnio twarde Nr. 1022 czerwone po 11 ct. i Nr. 1021 najtwardsze niebieskawe po 12 ct.

Oselki szmirglowe, które rozwożą domokrążcy, zalecając je nawet do krajania szkła i z łatwością sprzedają po jarmarkach po 40 a nawet 50 ct., mają rzeczywistą wartość 16 ct. i po tej cenie pod Nr. 1019 dostarczyć je mogę.

Łopaty wykuwane ze stali, formy kończystej t. z. śpiczaste Nr. 943 są najmniejsze i mogą być dlatego w ogrodzie, gdzie chodzi o okopywanie grządek obsadzonych gęsto kwiatami, korzystnie użyte; także młodzieńcy, którzy w fizycznej pracy chcą znaleźć przyjemność i dowieść, iż taka czynność nie przynosi ujmy godności, mogą tych łopat używać. Cena ich jest 35 ct. Tej samej formy do zwyczajnej pracy mam w trzech wielkościach Nr. 944 małe 40 ct., Nr. 945 średnie 50 ct. i Nr. 946 duże 60 ct. **Łopaty graniaste** Nr. 951 po 55 ct. mają wyłączne zastosowanie do wykopywania darni lub obcinania gazonów, także do kopania rowów otwartych lub na dreny.

1012 1014

Łopaty najnowszego wyrobu są te z blachy stalowej prasowane, używa ich obecnie wojsko i przedsięciorstwa kolejowe, a to dla ich trwałości. Z tych polecam śpiczaste Nr. 1012 po 50 ct., Nr. 1013 średnie po 62 ct. i Nr. 1014 po 72 ct.

Następnie łopaty zaokrąglone jak rycina Nr. 1011 do piasku lub ziemi sypkiej, zwłaszcza używane przy przesiewaniu przez rafę po 62 ct.

Nr. 1011

Na składzie znajdują się w końcu łopatki stalowe do podobnych celów jak Nr. 943: przy zamówieniu tych upraszam podać Nr. 1015. — Cena 40 ct.

Nr. 1015

Gracе do czyszczenia ścieżek o znanej formie, są w trzech wielkościach Nr. 952 38 ct., Nr. 953 42 ct., Nr. 954 46 ct.

Motyki Nr. 955 śpiczaste 20 cm. długie, 17 cm. szerokie kosztują 30 ct., Nr. 956 do okopywania chmielu, podłużne, zaokrąglone 30 cm. szerokie, a 15 cm wysokie po 38 ct., Nr. 958 także do chmielarń używane są duże, śpiczaste, 24 cm. szerokie, a 19 cm. wysokie po 38 ct., Nr. 2929 jak ostatnie, lecz większe, 25 cm szerokie, a 23 cm. długie po 48 ct., Nr. 957 są małe, śpiczaste, lecz grube, 15 cm. długie, a 13 cm. szerokie po 30 ct.

Grabie żelazne, patentowane, jak rycina, których zęby są tak osadzone, że złamać się nie mogą; polecam w trzech wielkościach, Nr. 2049 o 8-miu zębach 42 ct., Nr. 2050 o 12-tu zębach 56 ct. i Nr. 2051 o 14-tu zębach po 63 ct.

Grabie stalowe, z blachy grubej, prasowane, z grzbietem nożowym, który służy do czyszczenia ścieżek Nr. 2052 po 60 ct., 2053 po 64 ct., Nr. 2054 po 72 ct., mają 10, 12, 14 zębów. Grabie *ciężkie* do robót około szutru przy drogach kosztują zł. 1·50.

W końcu wspomnieć muszę o grabiach do siana, w Ameryce używanych. Są one, pomimo że są z tak ciężkiego materyału wykonane, lżejsze od drewnianych. Zęby u tych grabi zrobione są z drutu stalowego, a tak osadzone w blaszanej poprzecce, że złamać ich nie można. Dla ochrony od rdzy są pocynkowane. Ze składu polecam następujące wielkości:

	Nr. 2934	2935	2936
długość	49 cm.	57 cm.	66 cm.
o zębach	12	14	16
waży	50 dkg.	60 dkg.	70 dkg.
	40 ct.	45 ct.	50 ct.

Siekierki francuskie, oprawne Nr. 2062 mają z jednej strony formę młotka, w cenie zł. 1·10, następnie zwyczajnego kształtu całe stalowe Nr. 2662 bez rączki, bardzo zgrabne po 60 ct.

Koneweczki do podlewania kwiatów, wyrobu krajowego Nr. 4162 małe, ze sitkiem i długą rurką zł. 1·20, średnie tylko ze sitkiem Nr. 4163 zł. 1·50, Nr. 4164 bardzo duże zł. 2. Nowej formy, owalne z rękojeścią wygiętą, są bardzo wygodne do noszenia, bo są płaskie i mają rękojeść z rury blaszanej, kosztują zł. 2.

Rafy do przesiewania ziemi, w żelaznych ramach kosztują zł. 9·50, zaś w ramach drewnianych, ręcznej roboty zł. 8.

Taczki zwyczajnej formy, silne, okute, na żelaznych osiach zł. 3.

Hydronetki czyli sikawki ręczne, bardzo potrzebne do ogrodu i oranżeryi, można je także z korzyścią użyć do gaszenia ognia w czasie jego powstania. Sposób używania jest następujący: Ręką lewą trzyma się silnie za rurę, prawą porusza się tłokiem, chwytając go w miejscu, które jest drzewem obłożone. Wąż gumowy ze sitkiem wkłada się do naczynia z wodą, o ile możności bez piasku. W razie potrzebnego odświeżenia pakunku u tłoka, odkręca się śrubę przy rurce, wyjmuje się tłoczek, oczyszcza go się dokładnie i nawija świeżem przędziwem, wymoczonem w gorącym łoju. Należy jednak nie grubo nawinąć i równo, żeby tłoczek lekko w rurce się poruszał. Do smarowania używać należy czystej oliwy zmieszanej z białą naftą. Także zwracam uwagę, że najodpowiedniej jest przechować te sikawki wisząco na kluczce ze szpagatu zrobionej. Przy każdej sikawce jest z boku przykręcony wylot sitkowy dla zmiany prądu pełnego na deszczowy.

Nr.	4166	4167	4168	4169	4170	
	26 cm.	34 cm.	42 cm.	52 cm.	62 cm.	długi cylinder.
	14 mtr.	14 mtr.	16 mtr.	16 mtr.	16 mtr.	daleko niesie.
	8 ltr.	10 ltr.	15 ltr.	20 ltr.	25 ltr.	wydaje na minutę.
zł.	8·—	10·—	13·—	16·—	20·—	

Sikawki ogrodowe t. z. **pedałowe** (jak rycina) dostarczam na zamówienie po zł. 22.

Sikawki te odznaczają się zmyślną konstrukcyą, pompowanie odbywa się za pomocą naciskania nogą, przez to są ręce wolne i mogą swobodnie kierować wężem. Dalszą korzyścią jest i to, że osoba pracująca nie naraża się na oblanie wodą. Ważą one nie wiele, a do przenoszenia służy umieszczona na balonie rękojeść. Długość wężów wynosi 1 mtr. Na wytrysk deszczowy zmieniać można prąd pełny bez straty czasu, przez przesunięcie sprężyny umieszczonej u wylotu.

Sikawka hanowerska Nr. 69

w cenie zł. 45 (jak rycina) lub z kociołkiem blaszanym na żelaznych kółkach Nr. 69 K w cenie zł. 75.

Sikawki te są wynikiem najnowszych pomysłów, a odznaczają się tem, że:

1. Łatwo dają się rozebrać, aby je oczyścić lub ewentualnie zmienić zużyte części.
2. Cylinder i łożysko wentylowe są *z mosiądzu.*
3. Silny prąd wody podnosi się na 10 mtr. wysoko, lub 14 mtr. daleko.
4. Prąd deszczowy powstaje natychmiast przez naciśnięcie zmyślnie przy wylocie umieszczonej łopatki.

Sikawki ogrodowe

na drewnianym trójnogu, z wężami po jednym metrze długimi, dostarczyć mogę w 2 wielkościach: Nr. 121 G. T. z cylindrem 2½ cala średnicy zł. 47.— i Nr. 123 G. T. z 3-calowym cylindrem po zł. 57·—.

Tej saméj konstrukcyi na taczkach o żelaznem kółku są o zł. 12·— droższe.

Silny prąd wody, zwłaszcza drugiéj wielkości, może być do gaszenia pożarów bardzo korzystnie zastosowany. Węże są gumowe, a na żądanie dostarczyć mogę oprócz tych także parciane na kilkanaście metrów długie w celu prowadzenia wody na odległość po cenie za meter 75, a do większéj sikawki 90 ct.

Simplex jest to najnowsza sikawka ręczna systemu amerykańskiego, do któréj ogólne zdanie: „co tanie, jest złe“, zastosować nie wypada. Przeciwnie najbardziéj pojedyńcza konstrukcya sikawki ręcznéj jest ideałem bardzo wielu ogrodników. Używają oni najchętniéj owéj w domu zrobionéj z drzewa.

Na powyższą nazwę „pojedyńcza“ składają się jéj części, które następująco opisuję: Rura blaszana, u dołu sitko z drzewa, tłoczek również drewniany z wygodną rękojeścią, owinięty na końcu konopiem, a nareszcie druga rurka cieńsza, stale do pierwszéj u dołu przymocowana i tak wygięta, że bez węża prądem wody kierować można. Kosztuje tylko 4 zł.

Sposób użycia: Wstawia się sikawkę „Simplex“ do ogrodowéj koneweczki, bez obawy uszkodzenia takowéj, gdyż sitko jest z drzewa: lewą ręką przytrzymuje się ten przyrząd, kierując równocześnie podług upodobania, prawą ręką zaś porusza się tłoczkiem drewnianym. Długość prądu wynosi 6—12 metrów, stosownie do nacisku tłokiem. Aby jedyny wentyl z płytki gutaperkowéj nie skruszał, należy trzymać tę sikawkę w wilgotném miejscu, wystrzegać się zaś należy zostawić ją bez wody na słońcu.

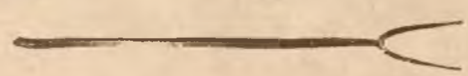

Sikaweczki małe mosiężne, także do pokojowych kwiatów używać się dające, polecam (jak rycina) Nr. 4222 po 60 ct. na 18 cm. długie i Nr. 4223 po 80 na 21 cm. długie. Wymiar bez rączki.

Widły do nawozu dawniéj używane ciężkie, grube, żelazne, zastępują się obecnie lekkiemi stalowemi. Wymagają one wprawdzie zachowania pewnych ostrożności, wystrzegać się należy rozbijania zamarzniętego obornika, a w ten sposób nakłuwać go, aby wszystkie zęby jednakowo były obciążone; nie należy ich używać do niewłaściwych czynności, jak to często się zdarza słyszéć: „Podajcie no Marcinie widły, abym gwoździa zabił i obręcz przy kole nasunął, bo mi ciągle spada.“ Niestosowne takie użycia narzędzi postępowych zdarzają się u nas czem raz to rzadziéj, jednak z tą okolicznością liczyć się muszę i dlatego nie polecam zbyt gorąco nowości zagranicznych, których korzyści są bardzo względne.

Na składzie znajdują się oryginalne amerykańskie z rączkami jak rycina po zł. 2·20.

Tego samego gatunku do siana o dwóch zębach zł. 1·50

a o trzech zębach zł. 1·70.

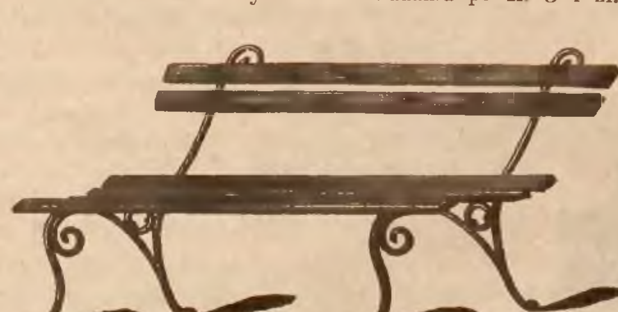
Następnie polecam bez rączek Nr. 1150 o trzech kolcach do siana po 56 ct., Nr. 1149 o tyluż kolcach do nawozu także po 55 ct. i Nr. 1148 o czterech kolcach w cenie 70 ct.

Meble ogrodowe, mianowicie krzesła własnego wyrobu, polecić mogę najmocniéj. Są one do składania, z kutego żelaza, nadzwyczaj trwałe i kosztują 3 zł.

Następnie wyrabiam ławki kute z dębowemi listwami, leksze po 11 zł., silniejsze po 14 zł.

Na składzie utrzymuję stoły składane pojedyńcze, z płytą drewnianą, marmurowo lakierowane, w cenie 7 zł., również ławki lekkie fabryczne do składania po zł. 5 i zł. 6·50.

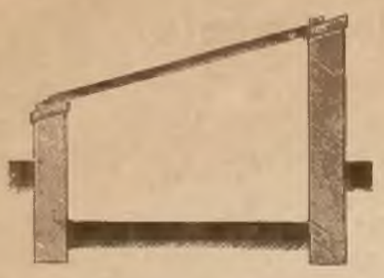

Na zamówienie dostarczyć mogę **kioski ogrodowe** ośmioboczne z blaszanym dachem, 285 cm. średnicy po 165 zł., mniejsze sześcioboczne po 125 zł.; te ostatnie bez dachu blaszanego, do pokrycia płótnem po 58 zł.

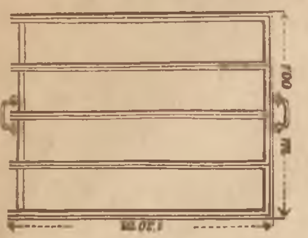
Narzędzia ogrodowe dla dziatek w garniturach jak

rycina, z rączkami politurowanemi, kosztują małe Nr. 4224 1 zł. 80 ct., większe Nr. 4225 2 zł. 40 ct. — Na pojedyńcze sztuki sprzedaję silniejsze grabelki z rączkami Nr. 4226 po 60 ct., łopatki Nr. 4227 po 45 ct. i motyczki Nr. 4228 po 45 ct.

Inspekta otrzymują obecnie za granicą okna żelazne, których sprawienie wymaga wprawdzie większego nakładu, jednak z uwagi, że okno drewniane w poziomem położeniu wystawione na przemian na deszcz i gorąco, prędko się psuje, jest ten większy koszt w krótkim czasie wynagrodzony. Okna te wykonują się we własnym warstacie, a cena najbardziéj używanych 100 cm. szerokie a 130 cm. długie jest 6 zł. bez oszklenia.

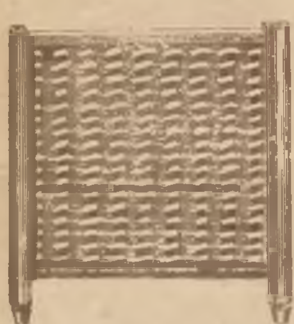

Przy zamówieniu większéj ilości jest możliwy stosowny opust.

Ponieważ te okna wykonują się na zamówienie, upraszam o podanie terminu dostawy.

Wyżymadło do wyciskania wody z bielizny. Nader prosty ten przyrząd, składa się z dwóch wałków gutaperkowych na osiach żelaznych, silnie ściągniętych zapomocą sprężyn, tudzież z korby, której poruszenie nadaje obydwom wałkom ruch w przeciwnych sobie kierunkach. Dwie klamry z śrubami służą do przymocowania wyżymadła do balii, a że klamry te są ruchome, balia przeto może być jakiejkolwiek wielkości. Ze względu praktycznego, polecam sprawienia koryta jak w Czechach używają, a jakie już często na zamówienie dostarczałem. Kształt ich jest czworoboczny podłużny, długości $1\frac{1}{2}$ metra lub 1 metr, a szerokości 50 cmt. w cenie zł. 5 i 4. — Nietylko iż wyżymadło silniej do grubych ścian koryta przymocować można, ale też łatwiejszy jest użytek **pralników** czeskich (jak rycina), które polecam w trzech gatunkach: Nr. 2941 po 35 ct., Nr. 2942 silniejsze ze ścianą tylną 40 ct. i Nr. 2943 z obydwóch stron blachą fałdowaną wyłożone po 60 ct.

Otóż, wracając do wyżymadła: Złożywszy wypraną bieliznę sztuka po sztuce, jak najrówniej, wkłada się ją jedną ręką pomiędzy wałki, podczas gdy drugą ręką obraca się korbą od siebie. Wałki natychmiast chwytają bieliznę i przesuwając ją, *wyciskają z wody*, poczem takowa w stanie prawie zupełnie odwodnionym, wpada do kosza.

Korzyści jakie się przy używaniu **wyżymadła** otrzymuje. niemałego są znaczenia:

1. **Oszczędzenie sił i czasu.** Podczas gdy do wykręcania bielizny zwykłym dawnym sposobem, potrzeba było silnych rąk i dwóch osób, a wiele czasu, to tutaj czynność tę z pospiechem dziesięćkroć większym wykonać może j e d n a osoba — nawet dziesięcioletnie dziecię.

2. **Dokładne odwodnienie.** Żadna praczka przy największem nawet wysileniu, nie byłaby wstanie tak dobrze bieliznę wycisnąć, jak to uskutecznia **wyżymadło**. Nie wyciśnięta zaś dobrze bielizna w zimowej porze zamarza i nigdy należycie i dosyć szybko nie wysycha.

3. **Ochrona bielizny.** Kto od dłuższego czasu ma w domu swoim **wyżymadło,** musiał zauważyć, jak dalece używanie tegoż przyczynia się do trwałości bielizny. Przy wyciskaniu bowiem w rękach, wskutek silnego skręcania, *pękają* pojedyncze włókna, co przy wyciskaniu **wyżymadłem** się stać nie może.

Uwaga: Biorąc wyżymadło do używania, należy wpuścić kilka kropel czystej oliwy na osie walców, po użyciu zaś oczyścić całe wyżymadło dokładnie i przechować nie w gorącem miejscu. Walców gumowych, najkosztowniejszej części tych przyrządów, bardzo się oszczędza, jeżeli nie tylko środkiem walców, ale i krajem ich bieliznę przesuwamy, a zwłaszcza drobne sztuki; guziki zawsze należy chować w bieliznę, aby się bezpośrednio gumy nie dotykały. Wreszcie należy wystrzegać się zwijania bielizny, przeciwnie o ile możebne, składać płazem na cała szerokość walców.

Ze składu polecam następujące wyżymadła:

Nr. 4229 *„Anna“* długość walców 30 cmt. zł. 13·—

Wyżymadło zgrabne dla małego i średniego gospodarstwa.

Nr. 4230 *„Matylda“* długość walców 33 cmt. zł. 16·—

Wyżymadło z dwoma trybami dla większego gospodarstwa.

Nr. 4231 *„Teresa“* długość walców 36 cmt. zł. 18·—

Wyżymadło silne dla dużego gospodarstwa i hoteli.

Nr. 4232 *„Małgorzata“* długość walców 45 cmt., zł. 35·—

Wyżymadło nadzwyczaj silne dla szpitali, hoteli i praczkarni publicznych.

Wszystkie wyżymadła mają oprócz kabłąkowych sprężyn, także sprężyny zwijane, które zapomocą umieszczonych na górze śrób skrzydełkowych, mogą być do silniejszego działania zniewolone. Silniejszy ten nacisk wywołać należy, gdy się ma wyciskać drobne kawałki, przesuwając zaś grube sztuki, trzeba odkręcać powyżej wzmiankowane śruby, i także zwolnić te śruby trzeba, gdy wyżymadło nie jest w użyciu.

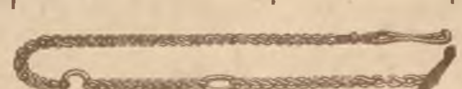
Polecając zatem moje wyżymadła po powyższych umiarkowanych cenach, nadmieniam jeszcze, że każda gospodyni chcąca odemnie nabyć wyżymadło, *może je w domu wypróbować, nim je ostatecznie kupi.*

Najnowsze patentowane **maszyny do robienia masła.** Są one w zasadniczej swej konstrukcyi zbliżone do pierwotnych maśniczek drewnianych, a przewyższają dobrocią wszystkie dotychczasowe systema. Niniejsza rycina objaśnia ich urządzenie: bijanka składa się z dwóch części osadzonych na prostopadłych cięglach, a połączonych z kółkami, które przez poruszanie korbą wprawiają w szybki ruch podwójną bijankę.

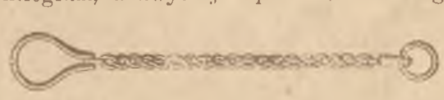
Tak słodką jak i kwaśną śmietanę rozbijając z impetem, wydziela ona w nader krótkim czasie zawarty tłuszcz. Masło otrzymane jest zbite, nie maziste. Czyszczenie maszyny nie sprawia żadnej trudności, a forma ich i wykończenie, zwłaszcza ze szklannymi naczyniami, jest istotnie salonowej powierzchowności. Naczynie napełnia się tylko do połowy, dlatego chcąc od razu 5 litrów śmietany wyrobić, trzeba wziąć maszynę na 10 litrów.

Z naczyniem											
szklaném				emaliowaném				drewnianem			
Nr.	Objętość liter	zł.	ct.	Nr.	Objętość liter	zł.	ct.	Nr.	Objętość liter	zł.	ct.
4233	2	5	50	4236	2	6	—	4242	5	7	70
4234	5	7	70	4237	5	9	—	4243	10	12	—
4235	10	12	—	4238	10	14	—	4244	20	17	—
Ktoby nie mógł się zdecydować sprawić od razu dużą maszynę, temu mogę przesłać *dla wypróbowania* szklaną Nr. 4233.				4239	20	19	—	4245	40	23	—
				4240	40	27	—	4246	60	28	—
				4241	60	34	—				

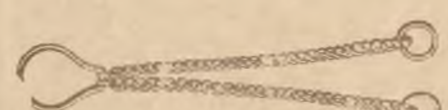

Łańcuchy na konie podobnież w dwóch gatunkach po 55 i 45 ct. za kilogram. Na składzie trzymam lepsze w dwóch grubościach na $\frac{3}{4}$ i 1 klgr., zaś z tańszych w trzech grubościach na $\frac{1}{2}$, $\frac{3}{4}$ i 1 klgr.

Naszyjniki do dyszla sprzedają się lepsze po 50 ct. za kilogram, a zwyczajne po 35 ct. za klgr. Na składzie są:

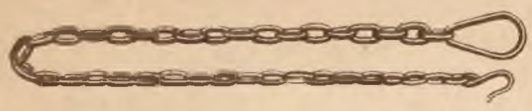

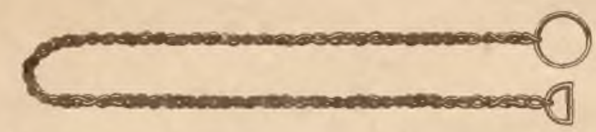
Pojedyncze tylko lepsze na 1 i $1\frac{1}{2}$ klgr.

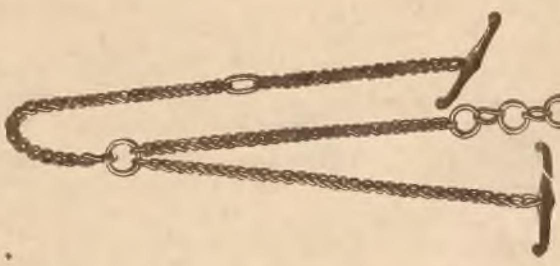
Podwójne lepsze po $\frac{3}{4}$, 1 i $1\frac{1}{2}$ klgr., zaś zwyczajne po 1 i 2 klgr. wagi.

Łańcuchy do bron i hamowania wozów z ogniwek prostych, aby łatwo zahaczyć się dały i aby można uniknąć zamotania, kilogram kosztuje 33 ct. i są na składzie 150 cm. długie w wadze 1, $1\frac{1}{2}$ i 2 klgr.

Łańcuchy na psy 140 cm. długie, obecnie sprowadzam je tylko z karabinkami w cenie 32, 35 i 40 ct.

Oprócz zwyczajnych **łańcuchów na bydło**, polecam znacznie trwalsze **z małych ogniwek silnie skręcanych** po 52 ct. za kilogram. Do użycia na krowy ważą 1 klgr., na woły $1\frac{1}{4}$ klgr., na buchaje po 4 klgr.

Łańcuchy zwyczajne z najlepszego materyału kosztują 37 ct. za kilogram i polecam na $\frac{3}{4}$ klgr. dla cieląt, na 1 i $1\frac{1}{4}$ klgr. dla krów, na $1\frac{1}{2}$ na woły, na 4 klgr. na buchaje.

Na zbliżające się święta polecić mogę **młynki do migdałów** (jak rycina) Nr. 3091 zł. 1·80, lub Nr. 3092 po zł. 1·50. Te ostatnie są tej samej konstrukcji, lecz bez osłony blaszanej. Nietylko do migdałów, ale także do bułki, czekolady, soli, cukru są nader praktyczne. Żmudną tę czynność ułatwiają, trą bardzo dobrze i skrócają czas do tarcia potrzebny o więcej jak połowę. — Znacznie większe dla cukierników są Nr. 3869 zł. 3·60 i Nr. 3870 zł. 6·—. Tarka zapaśne do Nr. 3091 kosztują 40 ct.

Narzędzia i przybory do **Chmielarni** drutowéj.

Kaptur *(Flaschenzug)* z linewką zł. 18·

Imadło do chwytania drutu zł. 5.

Kleszcze do obcinania i zaginania drutu zł. 4.

Zwijadło do szpagatu lub drutu od zł. 3—8.

Haczyki z drutu cynkowanego do wieszania szpagatu, 100 sztuk 1 zł.

Druty żelazne	Nr. 28	31	34	46	50	
100 metrów maży około	5	6	7	13	15	klgr.
100 klg. cynkowanego zł.	33·—	32·50	32·—	31·—	30·50	
100 „ niecynk. styr. „	26·—	26·—	25·—	24·—	24·—	
100 „ „ zwycz.	23·—	23·—	22·—	21·—	21·—	

Śruby do słupów na mutry, sztuka od 50—70 ct.

Kotwice od 45—65 ct.

Baryłki do naciągania drutów od 35—45 ct.

Klucze do śrub i baryłek 1 zł.

Klubki 100 sztuk 1 zł. 50 ct.

Świdry ziemne „Bolkensa" $1\frac{1}{4}$ metra długą rączką:

Średnicy	2	3	4	6	8	10	12 cali
zł.	5·50	6·—	6·75	8·50	11·50	12·—	13·50

Rozmaite doniesienia.

Niżej ceny fabrycznej są do kupienia w moim składzie: **Dwa ruchadła** całe żelazne t. z. »Wrzesińskie« po zł. 10·— **Rezerwoary** żelazne w trzech wielkościach od $\frac{1}{2}$ do $1\frac{1}{2}$ hektolitra objętości po zł. 6·—, 11·— i 15·—.

Loco stacya Kałusz jest kocioł parowy średniej wielkości, bardzo mało używany, tanio do kupienia.

Noże kuchenne bardzo tanie otrzymałem na skład, polecam szczególnie takowe dla sklepików, Kółek rolniczych — ceny i wzory na żądanie.

W zastępstwie firmy F. Smekal w Pradze, przyjmuję zamówienia na sikawki pożarne i przybory dla straży pożarnej, także za *spłatą na raty*.

Przestroga: Prowincyą mają objeżdżać ajenci z maszynami do szycia, sprzedając je na raty po zł. 60 i wyżej — donoszę, że takie maszyny, a może nawet lepsze, mają wartość realną zł. 35·—. Po tej cenie dostarczyć mogę franko do każdej stacyi za gotówkę, z pięcioletnią gwarancyą.

Wyjątkowa sposobność do zakupna drutu do chmielarni po bardzo niskiéj cenie. Z Wiednia oferowała mi pewna firma drut telegraficzny. Takowy jest do nabycia po zł. 13·— loco Wiedeń. Jest to cena bajecznie niska. Wprawdzie drut ten pochodzi zapewne ze zniesionych słupów telegraficznych, ale pomimo tego może być użyty jak nowy.

Maszyna centryfugalna do robienia masła systemu „Laval", mało używana, na 50 litrów, jest u mnie na składzie za 100 zł. do nabycia.

Wyroby kowalskie Towarzystwa kowali w Sułkowicach, znane już szerszym kołom ze swéj dobroci i taniości, dostarczam na zamówienie. Odszczególnić i polecić mogę: Gwoździe kute, Broniaki, Zawiasy proste, Klamki polskie, Widły kute, Kilofy, Haki pożarnicze, Podkowy, Klamry.

Gwoździe drutowe trójkątne, szumnie zalecone jako tańsze i lepsze, okazały się w praktyce niedogodnymi, tak gorącego polecenia. są one w rzeczywistości droższe, a przekrój trójkątny nie jest bez wpływu na ich mniejszą sztywność, jak fabrykant twierdzi.

Ceny materyałów we Lwowie za 100 klgr. (bez zobowiązania).

	od	do
Żelazo sztabowe zwyczajnych przekroi . . . . zł.	14·—	14·50
„ „ cienkie . . . . „	15·—	16·—
„ „ taśmowe (walcówka) . . . . „	16·50	18·—
Blacha żelazna ślusarska 24"×36" . . . . . „	17·—	17·50
„ „ cieńsza 24×36" . . „	18·—	19·—
„ „ dachowa „ . . . „	19·50	22·—
„ „ na buksze wązka . . . . . . „	16·50	17·—
„ cynkowa na dachy 200 cm. × 100 cm. . „	35·—	36·—
„ żelazna cynkowana do krycia dachów . „	27·—	29·—
Stal angielska, płaska, okrągła i graniasta . . „	65·—	75·—
„ styryjska „Innerberg" . . . . „	35·—	45·—
„ na rysory . . . . „	26·—	27·—
Cyna angielska do lutowania w łaskach . . . „	150·—	160·—
Odkładnice do pługów stalowe . . . . „	32·—	33·—
Lemiesze „ „ żelazne . . . . . . „	25·—	26·—
„ „ „ stalowe . . . . . . „	30·—	31·—
Blachy ruchadłowe . . . . „	18·—	19·—
Osie surowe do wozów . . . . „	16·50	17·50
„ „ z lanemi bukszami . . . . „	16·50	17·50
„ toczone z kapslami lub mutrami węgierskie „	31·—	32·—
„ „ „ „ „ styryjskie „	45·—	47·—
Gwoździe drutowe graniaste bretnale . . . . „	20·—	20·50
„ „ „ ½ bretnale . . . „	21·—	21·50
„ „ „ ¼ bretnale . . . „	22·—	23·—
„ „ „ gątale . . . . „	24·—	25·—
Zęby do bron zwyczajne . . . . „	18·—	19·—

Wydawca i odpowiedzialny za redakcyę: **Jan Schumann**. Z drukarni Jana Mittiga i Sp.